

AHMET BÜKE
İZMİR
POSTASI'NIN
ADAMLARI

ÖYKÜ

♥
CAN

2.
BASKI

AHMET BÜKE
İZMİR
POSTASI'NIN
ADAMLARI

Can Yayınları 1925

© 2010, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Kasım 2010

2. basım: Ocak 2012

Bu kitabın 2. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Faruk Duman

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak resmi: © iStockphoto.com / Natalie Ozog

Kapak baskı: Azra Matbaası

İç baskı ve cilt: Ekosan Matbaası

ISBN 978-975-07-1241-8

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

AHMET BÜKE
İZMİR
POSTASI'NIN
ADAMLARI

ÖYKÜ

Ahmet Bke'nin Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Kumrunun Gördüğü, 2010

Çiğdem Klahı, 2010

Alnı Mavide, 2010

Ekmek ve Zeytin, 2011

AHMET BÜKE, 1970'te Manisa'nın Gördes ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Gördes'te, liseyi İzmir Atatürk Lisesi'nde bitirdi. Bir süre ODTÜ Jeoloji Mühendisliği'nde okudu. 1997 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü'nden mezun oldu. Öyküleri *E Edebiyat*, *Adam Öykü*, *Ünlem*, *Patika*, *İmge Öyküler*, *Özgür Edebiyat*, *Eşik Cini*, *Notos Öykü*, *Yeni Yazı*, *Ğ*, *Sus*, *Har* gibi edebiyat dergilerinde yayımlandı. 2002'de *İzmir Postası'nın Adamları'nı*, 2004'te *Çiğdem Külâhi'nı*, 2006'da *Alın Mavide'yi*, 2010'da *Kumrunun Gördüğü'nü* (2011 Sait Faik Hikâye Armağanı) yayımladı.

Murat elik'in anısına

“Kurcala yaşamın gizemli torbasını ekmeğın
ve terin kardeşliğini kıskan sana toprağı ve aşkı
öğretecek hayat denen anneye koş.”

Arkadaş Z. Özger

İçindekiler

Kara Erik Yazı.....	15
Foto Nuri'nin Resimli Hatıratı... ..	23
Yüz Elli İkilikler	41
“Kanatları Gümüüş...”	64
Sesim Var	75
“Çırak” Aranıyor... ..	84
İzmir Postası'nın Adamları	94
Aşkım Mithatpaşa'nın En Kısa Filmi... ..	102
Pişi	107
Bir Alabros Öykü	111
Hisaraltı Teşkilatı.....	114
Hafta Sonu Şeyleri; Rakı ve Uskumru	129
Peygamberdevesi Peynir Ekmek Yer	133
Sürpriz Yumurtalar.....	138
Düşaltı Beşiktaş Rüyaları.....	149

KARA ERİK YAZI

Fırtına çıkacak diye çok bekledim o yaz.

Oysa saatli maarif takviminin şaştığı görülmemiştir.

“Günün yemeği; bezelyeli pilav, sulu köfte, cacık, erik hoşafı” tekmil masadadır. Annem her günün değişen mönüsünü asla sektirmezdi. Sabah evden çıkarken akşam ne yemek olduğunu hiç sormazdım. Kahverengi muşambayla kaplanmış yemek masasının üzerinde duran takvim yaprağına bakmak yeterliydi nasıl olsa.

Annem, zamanının büyük bölümünü arka bahçede bulutları izleyerek geçirdiği suskunluk yıllarında bile yardıma gelen komşumuz Geçkin Naciye’ye aynen takvim yemeklerini yaptırdı. Ölümünün ardından ilk işim duvardaki takvimi çöpe atmak oldu. Ama bu durum evdeki yemek yapma alışkanlığını adeta felce uğrattı. Nitekim Naciye Abla uzun saatler boyunca mutfak dolaplarına bakıp her defasında sahanda yumurta yapmaya başlamıştı.

Tabii bu takvim konusunda halamı atlayamam. Yemek kısmı onu ilgilendirmezdi. Hiç evlenmedi. Başta ben olmak üzere hiçbir çocuğu sevmezdi zaten. Halamı üstünden çıkarmadığı kırmızı elbisesi ve sıkı kara saç topuzuyla hatırlıyorum. Yüzü her zaman ifadesizdi. Ama derin mavi halkalarla çevrelenmiş gözlerinin bir şeyleri

ısrarla biriktirdiğini herkes anlayabilirdi. Daha doğrusu bizim evin dışındaki herkes diyebilirim.

Halamın en büyük alışkanlığının takvim yapraklarını biriktirmek olduğunu “ölümünden” sonra anladık. Zira her günün koparılan yaprakları, öğlene kavuşmadan ortadan yok olurdu. Yıllarca üstüme kalan suçun sorumlusu halamdan kimse kuşkulanmadı. Çünkü hayatla bu kadar bile bağının olabileceğine inanılmazdı.

Ne büyük yanığı.

...

Babamın yüzünün aldığı hal bugün bile aklımda.

Halam ortadan kaybolalı bir ay kadar olmuştu. Jandarma söğüt dallarına takılmış parça parça elbiseleri getirdiğinde kimse Kumçayı'nın dönerlerinden sağ çıkacağına ihtimal vermedi.

Evde ağlayan olmadı. Daha çok bir rahatlama hali hâkimdi ortalığa.

Hepimiz yavaşça yirmi yıldır kimsenin girmediği odasına ayak bastık.

Yatağının üzerinde duruyordu. Ciltlenmiş, eni, boyu neredeyse elli santim, mavi kaplı kalın defter.

İlk sayfasında babam adeta dalgalandı. Yüzünün beyaz mavisinden anladım yaşadığı şaşkınlığı.

* * *

“Selim doğdu. Annem onu salonda, çeyizinden kalan Kız Gördes halısının üzerinde bıraktı ellerime. Ölü balığa benziyor..”

Mavi mürekkeple düşülmüş yazıların tam altına o günün takvim yaprağı yapıştırılmıştı: “18 Temmuz 1942. Ramazanın 7. günü.”

* * *

“Köşedeki ev yandı. Gece uzun uzun yarı kararmış dilmeleri kokladım. Çam çırası kadar güzel ne kokabilir ki?”

“1 Mayıs 1955. Günün sözü: Öküzün kuyruğu olaçağına tavuğun başı ol...”

Babam yutkunarak defteri kapattı ve odadan çıkmasını istedi. Kapı hırsıyla kilitlendi.

Halam evdeyken giremediğim odası artık babam tarafından da yasaklanmıştı.

İşte o günden sonra hayatım değişti, diyebilirim. Giderek yaşanan evimizin sıradan sessizliği, annemin hiçbir şey olmamış gibi kendini ev işlerine vermesi, babamın her öğlen çözmeye başladığı ama bitirmeden uykuya daldığı *Cumhuriyet* gazetesinin köşe bulmacaları, geçen mevsimler boyunca tek ağacımız ihtiyar eriğın yeşerip sararması, her anın ve her şeyin eski ritminde akıyor gibi durması. Bu cümledeki “gibi” çok önemli. Zira ben bu sıradan akışa asla dahil olmamıştım.

Günlerimi büyük ıstıraplarla kavuran ve uğruna babamdan yiyeceğim belki de hayatımın en sıkı dayacağına razı olarak, o uğursuz mezar odaya girmeyi başarmıştım. Hem de en umulmadık, belki de halamdan başka kimse- nin bilmediği yoldan: odanın zemininden bodruma açılan saklı kapaktan. Mavi kaplı deftere ulaşmamı sağlayan bu ürküntülü yol, aynı zamanda yıllarca halamın içindeki gri rüzgârları akıttığı geçit olmuştu. Sanki evdeki son adımlarının sıcaklığı hâlâ oradaydı.

* * *

“Selim’in oğlu oldu. Epeyce erken doğdu. Bana göstermediler. Uğursuzluk getirirmişim. Boşuna laflar ben-

ce. Gece bebeği aya tutup yüzüne baktım. Nefesi hırıltılı ama yaşayacak.”

“19 Haziran 1962

Şifalı otlar: ayva danası, mavi kanneş, murt gülü.”

Halamın defteri, her şeyin derin bir giz perdesi altında yaşandığı ve kazınarak unutulduğu evimizin gayri resmi tarihiydi adeta. Dua gibi sessizlik içinde yaşayan halam, yüzü unutulmuş tarih yazıcıları gibi hepimize rağmen zamanı atlamamıştı.

* * *

“Yüz gün oldu babam öleli. Ölümün bana bu kadar yaklaşabileceğine inanmazdım. O hep küçük bahçemde dolaşır, duvarları yoklar, oradan çatıya akıp tahta nalınlarıyla üzerimizde gezerdi. Ama kapıyı zorlayıp içeriye kadar girebileceğini ve bunca yılın Nalbant Asım’ını soluksuz bırakacağını düşünmemiştim. Gece herkes uyurken koyduğum gözlerin tam yüz gündür aynı kavanozun içinde Nalbant Asım! Hâlâ mavilikleri durulaşmadı.”

“11 Aralık 1973”

Tam da bu satırları okurken aslında yıllardır içimde demirden bir lokma gibi asılı duran o duyguyu tanımlayabildim: tiksinti.

Beni evin temelinden itibaren avuçları içine alan, dizlerimi aşırıp giderek yükselen ve ıslaklıklar içinde kalıp boğulmama neden olan buydu işte: dedemin muhtemelen grileşmiş kavanoza tıklmış gözlerinin bir oda uzağında yaşamak. Ellerim ve kanım kızgın saca değmişçesine geri çekildi o an.

Hayatı durdurup tekrar başlatmazsınız. Çürümüş zaman kokan bu odaya asla girmemeliydim ama artık çok geçti. Aslına bakarsanız en büyük şanssızlığım bu evde doğmaktı. Halbuki otuz beş yıl önce henüz yedi

buçuk aylıkken ölebilirdim. Kırmızı bir et parçası gibi geldiğim dünyaya hiç bakmadan, bir tutam bile nefes almadan başlamayabilirdim bu müthiş oyuna. Halamın kavanozunda gözlerimin iki iri mercimek tanesi gibi kuruması bunları yaşamaktan daha iyi olacaktı. Bütün bu olup bitmiş talihsizliklere rağmen, etrafımı dolduran şu yüksek dozlu unutma alışkanlığına sahip olabilseydim belki de her şeye daha kolay katlanabilirdim. Ama nafile işte. Zamanın çarklarını geriye çeviremediğim gibi yaşadıklarımı da unutamıyordum.

...

Belki de bizim ailenin en güzel huyu herkesin aniden ölmesidir. Yıllarca komşu teyzelerden duyduğum yüz yaşına kadar yaşayıp son yirmi yılını yatalak ve bunama halinde geçiren dede, nine ve kayınvalide öyküleri bizim evde hiç yaşanmadı.

Mesela hiç görmediğim babaannem evde kimsenin sevmediği meşhur puf böreklerini yaparken ocağın yanına yığılivermiş.

Dedemi hatırlıyorum tabii. Otuz Ağustos Bayramı'nda beni yanına oturtup "Bir Millet Uyanıyor" filmini ısrarla izlettirirken, hem de filmin finaline az kala gitmişti. Silkinip benliğini kazanan, hayata yeniden başlayan, gülen çocuk gözleriyle nurlu ufuklara doğru koşan bir milletin evlatları uyanırken Nalbant Asım sonsuz uykuyu seçmişti.

Babam da bu geleneği bozmadı. Göğüs ağrılarıyla uzandığı kanepede ilk kez o akşam *Cumhuriyet* gazetesinin giderek düşen tirajından bahsetmedi. Sabah bembeyaz buldum onu.

Hikâyenin ve acılarımın burada bittiğini düşünüyorsanız açık söyleyeyim; aldanıyorsunuz.

Babamın ölümünün kırk birinci günüydü. Hani şu bilinen "kırk biri" dedikleri şey gelmişti. Annem yine ar-

ka bahçede bulutları izliyordu. Mahallenin kara yağmaklı kadınları soluk kırmızı bir testiye ve içindeki suyu saatlerce okudular. Artık sıra bendeydi. Ailenin tek erkek çocuğu olarak mezarlığa yollanıp testiye babamın küçük yükseltisinin etrafında üç defa döndürdükten sonra suyu toprağa boca edecektim.

Evden en gerekli ihtiyaçları için bile çıkmaktan kaçınan birisi için mezarlığa gitmek nasıl bir duygudur bilemezsiniz.

Mezarlığa yorgun adımlarla vardım.

Yıllar boyunca hayatı birbirlerine zindan etmiş insanların ölümlerinin ardından aile kabristanına defnedilmeleri eski bir şaman laneti miydi acaba bilemiyorum ama kucak kucağa yatıyorlardı işte. En önde, eski dilde dualarla dolu yarı yan yatmış taşlarıyla çoktan unutulmuş büyükler, ikinci sıradan itibaren yakın kuşaklar sıralanıyordu. Dedem, babaannem, bulunamayan bedenine rağmen halam ve en sonda babamın taze mezarı. Annemin gelecek yerinden sonra bile epey boş yer vardı. Buraya gömülme düşüncesi bile beni ürpertmişti ama ne kadar çabalarsam çabalayayım bundan kaçamayacağımı biliyordum.

Hızla babamın tarafına geçtim. Aslında testiye o hafif yükseltiye koyar koymaz içimde bir şeyler kopmuştu. Ama yine de inanmak istemedim. Testinin tabanı kırk bir gün önce tavlanmış toprağa böylesine gömülmezdi. Diz çöküp elimi yumuşak toprağa bileklerime kadar soktum. İlk dokunduğum sert nesneyi çektim. Sarı çam gövdesinden yapılmış mertek tahtasıydı bu. Ardından rengini yitirmeye başlamış küçük çam dalları geldi elime.

Gözümün önüne mahalleli kalabalığı içinde babamın gömülme töreni geldi birden. Beyaz kefene dürülmüş babam önce üç kişinin ellerinde indirilmiş, ardından çukurun güney duvarına kazılmış oyduğuna yerleştiril-

mişti. Oyuğun girişi sağlam çam gövdesinden yapılmış merteklerle örtülmüş, çukurun tabanı çam dallarıyla kaplanmış ve en son toprakla doldurulan mezarın üstü hafifçe kabartılmıştı. Yani elime gelen bu nesnelere aslında mezarın en altında olması gereken şeylerdi.

Koştum.

Sadece koştum.

Eve vardığımda ciğerlerimden gelen yapışkan suyu geri yutamaz durumdaydım. Halamın yarı karanlık odası yan duvardan gelen dua mırıltılarıyla daha da grileşiyordu sanki.

Mavi defterin en son sayfasını açtım. Aslında ilk hamlede bunu başaramadım. Çünkü alışkanlıkla son diye açtığım o sayfa artık son değil sondan bir önceki sayfa olmuştu. Defterin yeni bir “son” sayfası vardı.

* * *

“Sizin terli soluklarınızı vücudumdan hiç yıkayamadım. Sonsuza kadar birbirinize bakın şimdi. Gözkapaklarınız bile yok utancınızı örtecek...”

“11 Temmuz 1980

Bu ayın en önemli hava olayı; kara erik fırtınasının başlangıç günü.”

...

O ay fırtına çıkmadı.

Sonraki ay da su gibi duruydu hava. Ama eylülde ağaçlar yıkıldı neredeyse.

Önce annem öldü. Ardından karşı komşunun kızını götürdü polisler. İki ay sonra geri döndüğünde aynen aneme benziyordu. Hiç konuşmadan arka bahçede bulutları izler olmuştu.

Bu günlerde annem sağken gündüzleri gelen Naciye Abla artık geceleri geliyor. Her gece çıplak göğsün-

de uyuyorum. Boğuk ağlamalarına ve gözkapaklarımda dolanan parmak uçlarına rağmen beni bu rezil hayatta tutan tek şey o. Bana her şeyi unutacağımı söylüyor.

Bunu bilmiyorum...

11 Temmuz 2002

Son yıllarda adından sıkça söz ettiren Ahmet Bke, küçük insanları, mahalle aralarını yürek burkan bir incelikle anlatan öykülerin yazarı.

“Yüz gün oldu babam öleli. Ölümün bana bu kadar yaklaşabileceğine inanmazdım. O hep küçük bahçemde dolaşır, duvarları yoklar, oradan çatıya akıp tahta nalınlarıyla üzerimizde gezerdi. Ama kapıyı zorlayıp içeriye kadar girebileceğini ve bunca yılın Nalbant Asım'ını soluksuz bırakacağını düşünmemiştim. Gece herkes uyurken koyduğum gözlerin tam yüz gündür aynı kavanozun içinde Nalbant Asım! Hâlâ mavilikleri durulaşmadı.”

İzmir Postası'nın Adamları, ykleriyle son yıllarda adından söz ettiren Ahmet Bke'nin ilk öykü kitabı. Yayımlandığında kendine özgü sesi ve biçimiyle hemen dikkatleri üzerine çeken bu öykülerde günlük yaşamın alçak sesli ama etkileyici esintisi var. Ahmet Bke, yalnızca yaşadığı kentin değil, Türk ykclđnn de ara sokaklarını iyi tanıdığını, iyi okuduğunu ortaya koyuyor *İzmir Postası'nın Adamları*'nda.

Kapak resmi: NATALIE OZOG

ISBN 978-975-07-1241-8

9 789750 712418